

СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ М. ПЕРВОМАЙСЬК

Підготовлено

Експертним комітетом

за сприяння

проекту «Економічний розвиток міст»

за підтримки

Липень 2007 р.

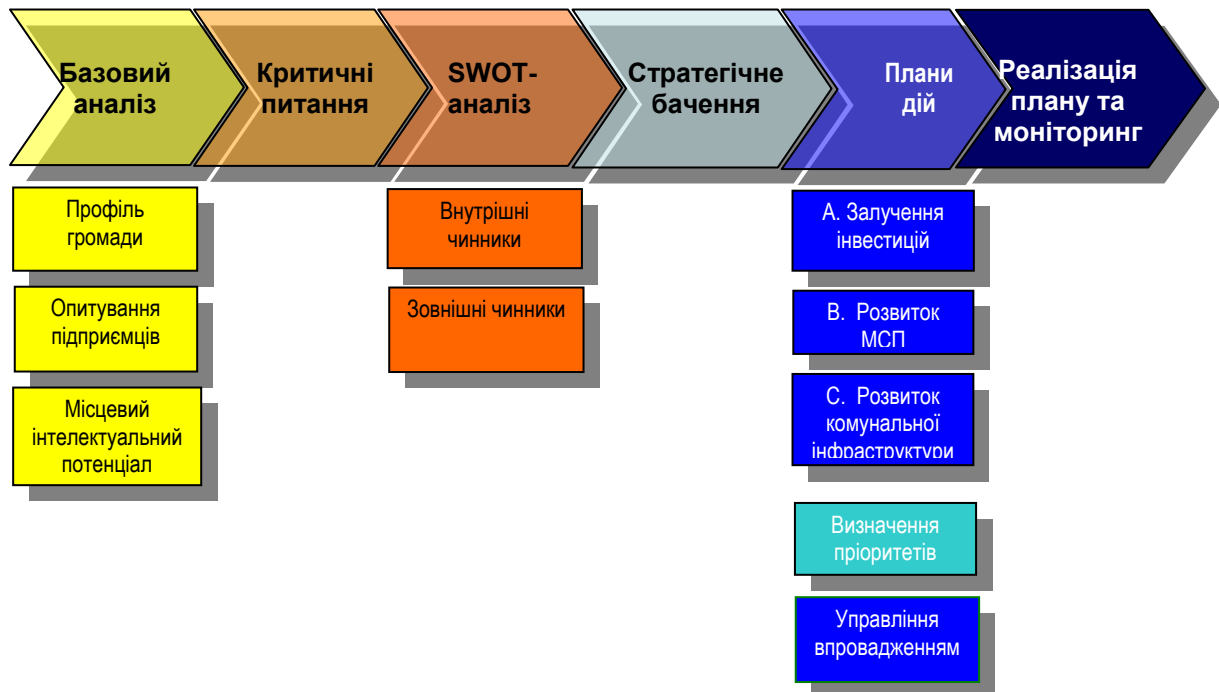
Зміст:

ВСТУП	3
СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ	5
SWOT – аналіз	6
ПЛАНИ ДІЙ	11
• Залучення інвестицій	12
• Розвиток малого і середнього підприємництва	19
• Розвиток комунальної інфраструктури	26
• Визначення пріоритетів	33
УПРАВЛІННЯ ВПРОВАДЖЕННЯМ	36
Додатки:	37

ВСТУП

Весною 2007 року лідери громади Первомайська погодилися, що необхідно створити стратегію економічного розвитку міста. На початку квітня міський голова Ірина Сичова запросила близько 40 представників місцевих підприємств, приватних підприємців, представників навчальних закладів, органів місцевого самоврядування та інших установ спільно утворити в місті Експертний комітет (далі - ЕК). Перед ЕК було поставлене завдання, дотримуючись певного структурованого процесу, розробити план стратегічного розвитку економіки міста. Очолила роботу комітету міський голова Ірина Сичова. Стратегічний план створювався у співпраці з проектом «Економічний розвиток міст» Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), радники якого виконували функції консультантів ЕК.

Блок –схема процесу стратегічного планування економічного розвитку

На першій стадії проекту було здійснено «сканування середовища». Співробітники міської ради за підтримки консультантів проекту «Економічний розвиток міст» підготували Профіль громади, який містить демографічну інформацію про місцеве населення, інформацію про місцеву економічну базу, комунальну та технічну інфраструктуру, основні параметри бюджету міста, стан довкілля та умови життя. Дані та першоджерела були надані багатьма виконавчими органами міської ради, Центром зайнятості, відділом статистики та іншими установами.

На першому етапі створення стратегічного плану економічного розвитку було проведено опитування 44-х підприємств міста серед яких були як найбільші роботодавці Первомайська, так і вибірка малих і середніх підприємств, які працюють як у промисловому секторі, так і у сфері торгівлі та послуг. «Вивчення думки підприємців» мало на меті дізнатися про ставлення респондентів до міста, про проблеми, які вони вважають найбільш серйозними, про їхні очікування та плани на майбутнє.

Існування такої фундаментальної бази знань (Профіль громади та результати вивчення думки підприємців) відіграло важливу роль, коли члени ЕК визначали сьгоднішні та майбутні вирішальні чинники (критичні питання) економічного розвитку

міста, на яких зосередиться Стратегічний план, а саме: (1) **залучення інвестицій**; (2) **розвиток малого та середнього підприємництва**; (3) **розвиток комунальної інфраструктури**.

У травні 2007 р. ЕК провів так званий SWOT-аналіз. Одним із завдань комітету було проаналізувати сильні та слабкі сторони міста (аналіз внутрішніх чинників) й оцінити позицію міста порівняно з іншими містами України, з якими Первомайськ конкурує за робочі місця та інвестиції. Конкурентоспроможність Первомайська також розглядалася в контексті аналізу зовнішніх чинників: сприятливих можливостей і загроз.

Наступний крок ЕК – сформулювати стратегічне бачення – яким, на одностайну думку членів комітету, має бути місто в майбутньому. Стратегічне бачення є вступом до Стратегічного плану економічного розвитку. Результати SWOT - аналізу та формулювання стратегічного бачення були обговорені й схвалені експертним комітетом 17 травня 2007 р.

Експертний комітет обговорив поточний стан стосовно кожного з вищезгаданих критичних питань і досягнув консенсусу щодо кроків, які має зробити місто, підприємства та інші партнери, щоб досягти покращень у цих питаннях. Крім членів ЕК у засіданнях приймали участь працівники виконавчих органів міської ради, підприємств, органів державного управління, а також інші особи – спеціалісти, які забезпечували наявність необхідного досвіду і спеціальних знань. У період з червня 2007р. по липень 2007 р. силами членів ЕК були підготовлені Плани дій, які складаються зі стратегічних та оперативних цілей і завдань, спрямованих на вирішення проблем кожного критичного питання. Саме **Плани дій є стержнем Стратегічного плану**.

Стратегічний план економічного розвитку Первомайська є амбітним, і в його впровадженні братимуть участь багато організацій та окремих осіб. План визначає кроки на покращення бізнесового та інвестиційного клімату в місті, розширення інвестиційних можливостей, проведення системної роботи з розвитку людських ресурсів, поліпшення комунальних послуг і розвитку бізнесової та комунальної інфраструктури. У плані робиться наголос на створенні постійного партнерства між міською владою та підприємцями і на реалізації комплексного плану економічного розвитку міста. У процесі його впровадження буде розроблено багато матеріалів, створюватимуться бази даних, виникатимуть спільні проекти, здійснюватиметься інша діяльність. Усе це вестиме до поліпшення бізнесового середовища, кращої підтримки малих і середніх підприємств. Одна з цілей проекту – полегшити доступ до інформації та сприяти ефективній комунікації.

З процесу планування в Первомайську в цілому та з остаточного Стратегічного плану зокрема впливає кілька важливих висновків.

По-перше, і представники міської ради, і місцеві підприємці відчувають свою відповідальність за майбутнє міста та готові присвятити свій час, інші ресурси досягненню такого майбутнього, яке вони разом визначили й окреслили в Стратегічному плані.

По-друге, в Первомайську та поза ним існують ресурси, які, за належної організації, можна використати таким чином, щоб вирішити найбільші проблеми міста. Реальне досягнення стратегічних цілей плану вимагатиме співпраці, волі та відданості всіх лідерів громади.

По-третє, питання бізнесу-клімату, залучення інвестицій та комунальної інфраструктури є взаємопов'язаними, а отже ефективна робота над ними можлива лише за умови, що ми розуміємо їх у цілому. Звичайно, покращення в одному з питань сприятиме покращенням в інших.

Успіх упровадження залежатиме від тривалої відповідальності за нього людей, які були членами ЕК, а також усіх інших, хто матиме нагоду взяти участь у реалізації сформульованого бачення майбутнього їхнього міста. Тому, рекомендується у найближчий час сформувати Комітет з управління впровадженням (КУВ) з найбільш активних членів ЕК та керівництва міської ради. Завданням КУВ буде здійснення моніторингу виконання всіх 29 конкретних проектів (оперативних цілей) Стратегічного плану.

СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ

Первомайськ - важливий центр півдня України на шляху Київ-Крим. Старовинне затишне, козацьке, історико-археологічне місто періоду Трипільської культури, засноване на кордоні трьох держав та розташоване на трьох мальовничих річках.

Місто інноваційних технологій з розвинутим промислово-економічним комплексом, привабливе для великих інвесторів машинобудівної, харчової, легкої та переробної галузей.

Місто з розвинутою транспортною, інформаційною та обслуговуючою інфраструктурою, де створені реальні умови для розвитку малого та середнього бізнесу, спроможне забезпечити своїм громадянам комфортне життя.

Столиця українського рафтингу та зеленого туризму на території Національного ландшафтного парку “Гранітно-степове Побужжя”.

Стратегічне бачення – це спільне, погоджене на основі консенсусу, бачення того, як місто має виглядати в майбутньому. Стратегічне бачення є вступом до стратегічного плану економічного розвитку. Воно пояснює вихідну позицію, з якої члени ЕК розпочинають створення плану.

Запропоноване формулювання бачення містить ідеї, які члени ЕК (представники бізнесу, громадськості та міської влади) вважали найважливішими для майбутнього Первомайська, а саме: вигідність географічного положення, наявність розвинутої мережі транспортних сполучень, розвиток сучасних технологій, диверсифікація промисловості, привабливість для інвестицій, висока якість життя територіальної громади.

SWOT-аналіз

Зустріч комітету для проведення аналізу внутрішніх та зовнішніх чинників відбулася у п'ятницю, 18 травня 2007 р. У зустрічі взяли участь 18 членів ЕК. Учасники обговорили сильні та слабкі сторони Первомайська стосовно кожного з критичних питань окремо.

За своїм призначенням SWOT-аналіз є «інструментом» ЕК та робочих груп для підготовки реалістичних, вартих довіри планів дій, в яких поряд зі середньостроковими стратегічними цілями були визначені короткострокові оперативні цілі – власне проекти. Упровадження цих проектів повинно, з одного боку, усунути слабкості міста з одночасним посиленням його сильних сторін, а з другого – повною мірою скористатися сприятливими можливостями, які можуть виникнути завдяки дії зовнішніх сил.

Основна увага ЕК приділялась слабким сторонам, оскільки саме визначення стратегій та тактик їх подолання стало основою для підготовки плану дій.

АНАЛІЗ ВНУТРІШНІХ ЧИННИКІВ: СИЛЬНІ ТА СЛАБКІ СТОРОНИ

Критичне питання А:

Залучення інвестицій

Сильні сторони:

- Наявна політична воля міської ради та бажання місцевого бізнесу змінити ситуацію на краще
- У місті вже працюють іноземні інвестори
- У Первомайську та 30 кілометровій зоні наявні вільні людські, енергетичні, сировинні ресурси та виробничі потужності
- У Генплані (1996 р.) зарезервовані промислові зони
- Поблизу “грінфілдів” частково наявна інфраструктура

Слабкі сторони

- складні та непрозорі процедури, пов'язані з будівництвом та введенням в експлуатацію об'єктів (від моменту отримання землі та технічних умов до видачі акту про власність)
 - обмеженість території міста
 - межі міста не встановлені в натурі
 - не проведена повна інвентаризація комунального майна та землі, відсутні база даних та реєстр

- *брак бізнес орієнтованої інформації про інвестиції (зокрема, бази даних інвестиційних майданчиків та промислового майна)*
- *відсутність у виконавчих органах міської ради спеціаліста з питань залучення інвестицій*
- недостатній рівень знань серед представників місцевого бізнесу та влади про діяльність у сфері залучення інвестицій
- відносно низька якість послуг, що надаються потенційним інвесторам
- консалтинг у сфері залучення інвестицій - в зародковому стані
 - *відсутність сформованого промоційного продукту та системи його просування*
- відсутня програма залучення інвестицій

Критичне питання В:

Розвиток малого і середнього підприємництва

Сильні сторони

- Широке поле діяльності для розвитку бізнесу
- Наявність трудових, енергетичних та сировинних ресурсів
- Бажання малого і середнього бізнесу покращити ситуацію в місті
- Розвиненість фінансових установ
- У міській раді працює відділ підприємницької діяльності

Слабкі сторони

- Відсутність інформаційних баз даних та доступу до інформаційних ресурсів
- Жорсткі умови кредитування
- Не діючий бізнес-центр та інкубатор
- Непідготовленість кадрів для роботи в малому бізнесі
- Бюрократичні перепони та непрозорість влади
- Тіньовий малий та середній бізнес
- Відсутність місцевих пільг
- Відсутність механізму стимулювання розвитку виробничих малих підприємств інноваційного напрямку

Критичне питання С:

Розвиток комунальної інфраструктури

Сильні сторони

- Наявність достатньо-розвинутої комунальної інфраструктури
- Наявність природних ресурсів (водних і енергетичних)
- Наявність програми реформування комунальної сфери міста

- Потенційно цікава сфера для інвестора

Слабкі сторони

- Поганий стан доріг, значний знос основних фондів
- Відсутність або недостатність фінансових ресурсів
- Низький рівень сплати за надані комунальні послуги
- Вандалізм місцевих жителів, низький рівень ментальності
- Недостатня кількість кваліфікованих кадрів
- Відсутність інноваційних та енергозберігаючих технологій
- Немає механізму залучення інвестора в комунальну сферу
- Проблема зі збором та утилізацією твердих побутових відходів

АНАЛІЗ ЗОВНІШНІХ ЧИННИКІВ: СПРИЯТЛИВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ

Критичне питання А:

Залучення інвестицій

Сприятливі можливості

- вступ України до СОТ, НАТО, ЄС (позитивні аспекти)
- зростання іміджу, посилення інтересу до України
- великий потенціал ринку збуту в Україні
- глобалізація (рух інвесторів на Схід)
- позитивне ставлення державної влади до інвесторів
- прийняття прогресивних змін до законодавства України, зокрема Бюджетного, Податкового, Митного і Земельного кодексів та інших законодавчих актів у сферах підприємницької діяльності, землекористування та містобудування
- розробка та активне впровадження стратегій розвитку і залучення інвестицій на національному та регіональному рівнях
- децентралізація управління
- будівництво сучасних транспортних магістралей поблизу міста
- стабілізація політичної ситуації в Україні
- стабільність гривні
- зростання позитивного іміджу держави

Загрози

- відсутність перспективи вступу України до СОТ, НАТО, ЄС
- складні митні процедури (корупція, бюрократія)

- відсутність національної системи залучення та гарантування інвестицій
- страх національного бізнесу перед конкуруючими іноземними інвесторами, його активний супротив
- подорожчання енергоносіїв та пального
- можлива нестабільність політичної ситуації, нестабільне й непередбачуване законодавство
- нестабільність валюти (особливо для експортерів – падіння курсів іноземних валют)
- реформа місцевих фінансів і територіально-адміністративна реформа (можливі негативні наслідки)
- відтік людських ресурсів, молодь залишає місто через відсутність перспектив
- популізм національного уряду, орієнтація державного бюджету на соціальну сферу
- подальша централізація державного управління
- неприйняття прогресивних змін до законодавства України, зокрема Бюджетного, Податкового, Митного і Земельного кодексів та інших законодавчих актів у сферах підприємницької діяльності, землекористування та містобудування
- дестабілізація політичної ситуації в Україні
- перманентні намагання державної влади проводити реприватизації
- погіршення іміджу держави
- численні невдалі приклади інвестування в Україну
- повільні зміни ментальності
- дестабілізація фінансового ринку

Критичне питання В:

Розвиток малого і середнього підприємництва

Сприятливі можливості

- технічний прогрес у галузі енергетики (поширення альтернативних видів енергії)
- глобалізація (позитивні аспекти)
- вступ України в СОТ, ЄС та ін (позитивні аспекти).
- можливі позитивні зміни в законодавстві
- реформа місцевих фінансів і територіально-адміністративна реформа (позитивні наслідки)
- розвиток освітньої інфраструктури та якості освіти
- активізація місцевого лобі в органах державної влади та управління
- отримання дешевих зовнішніх кредитів
- розробка та активне впровадження стратегій розвитку на національному та регіональному рівнях
- політична стабільність в країні

Загрози

- вступ України до СОТ, ЄС (негативні аспекти)
- глобалізація (негативні аспекти)
- подорожчання енергоносіїв та пального (і, як наслідок, комунальних послуг та витрат на транспортування)
- можлива нестабільність політичної ситуації, нестабільне й непередбачуване законодавство
- можливі аварії техногенного характеру
- нестабільність валюти (особливо для експортерів – падіння курсів іноземних валют)
- агресивна конкуренція сусідніх міст (створять кращі умови для ведення бізнесу)
- відсутність прогресивних змін (або регресивні зміни) законодавства, зокрема, до Бюджетного, Податкового, Митного і Земельного кодексів та інших законодавчих актів у сферах підприємницької діяльності, землекористування та містобудування (наприклад скасування системи спрощеного оподаткування для малого бізнесу)

Критичне питання С:

Розвиток комунальної інфраструктури

Сприятливі можливості

- участь комунальних підприємств міста у загальнодержавних програмах
- позитивні зміни у законодавстві
- членство в Асоціації міст України
- створення конкуренції на ринку комунальних послуг (в т.ч. обслуговування та ремонту житла)
- отримання зовнішніх фінансових ресурсів на впровадження європейських екологічних проектів та модернізацію комунальної сфери

Загрози

- складний механізм доступу до централізованих капіталовкладень
- низький рівень оплати у комунальній сфері
- складні механізми іпотечного кредитування
- високі позичкові ставки («дорогі» кредити) у фінансових установах
- популізм центральної влади
- нестабільність законодавства
- інфляція та подорожчання енергоносіїв
- запровадження високих норм та стандартів у галузі екології без фінансових компенсаторів

ПЛАНИ ДІЙ

Стратегічний план економічного розвитку є продуктом спільного вибору лідерів громади Первомайська на основі досягнення консенсусу. В основу плану покладено принцип зосередження зусиль на пріоритетних питаннях розвитку.

Три критичних питання – залучення інвестицій, розвиток малого і середнього підприємництва (МСП), а також – розвиток комунальної інфраструктури були вибрані як вирішальні чинники для подальшого розвитку міста та місцевої економіки. Для кожного з цих питань були складені окремі плани дій, впровадження яких має вести до покращення конкурентної позиції міста Первомайська. Плани дій розроблялися членами Експертного комітету, а до створення механізмів (заходів) їх конкретної реалізації також залучали відповідні виконавчі органи міської ради та осіб, які мають професійні знання, досвід у відповідній сфері, або до службової компетенції яких входить відповідне питання.

Стратегія розвитку ґрунтується на амбітному баченні – майбутнього зростання – і на трьох ретельно відібраних критичних питаннях.

Розвиток малого і середнього підприємництва належить до універсальних чинників, що обумовлюють розвиток місцевої економіки. Критичне питання, пов'язане із залученням інвестицій, віддзеркалює очікуваний високий потенціал зростання, який має генерувати успішне впровадження стратегії. Розвиток комунальної інфраструктури забезпечує умови проживання людей у місті і є важливою складовою успіху, базою розвитку підприємництва та зростання інвестиційної привабливості міста.

ПЛАНИ ДІЙ

Критичне питання А ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

У сучасному світі зовнішні інвестиції набувають надзвичайної ваги. Вони не лише забезпечують приплив необхідних фінансових ресурсів до місцевих економік, але й приносять з собою нові навички менеджменту, інновації та технології, нові ринки, нові можливості для бізнесу місцевих малих і середніх підприємств. У той же час ця сфера характеризується високим рівнем конкуренції між країнами, регіонами, містами, які пропонують усі можливі пільги для приваблення інвесторів, причому гроші, вкладені в цю конкурентну боротьбу можуть окупитися не раніше ніж через п'ять – десять років.

Відзначимо, що спроможність будь-якого міста залучати зовнішні інвестиції визначається також багатьма іншими чинниками, серед яких стан технічної інфраструктури, доступність будівель і добре підготовлених ділянок для нової забудови, сприятливий бізнес-клімат, наявність кваліфікованої робочої сили, імідж міста, обсяг та якість послуг, що надаються виконавчими органами міської ради та іншими установами й організаціями. Безпосередній вплив на здатність влити новий капітал в місцеву економіку має також те, наскільки успішно є поточна стратегія маркетингу та промоції, підтримка якій повинна надаватися на також і національному рівні.

Місту варто диверсифікувати джерела надходження фінансових ресурсів шляхом залучення у місто нових виробників різних галузей.

Однією з переваг у конкурентній боротьбі за інвестиції, які створюють нові робочі місця, є існування переліку земельних ділянок – не надто дорогих та обладнаних інфраструктурою (з доступними тарифами на енергопостачання). Первомайськ, незважаючи на обмеженість міської території, має певний потенціал для підготовки привабливої пропозиції промислових ділянок та/або будівель.

Місто може продовжити розвивати традиційні для себе промисловість з паралельним можливим розміщенням підприємств додаткових галузей (наприклад, розвитку туризму).

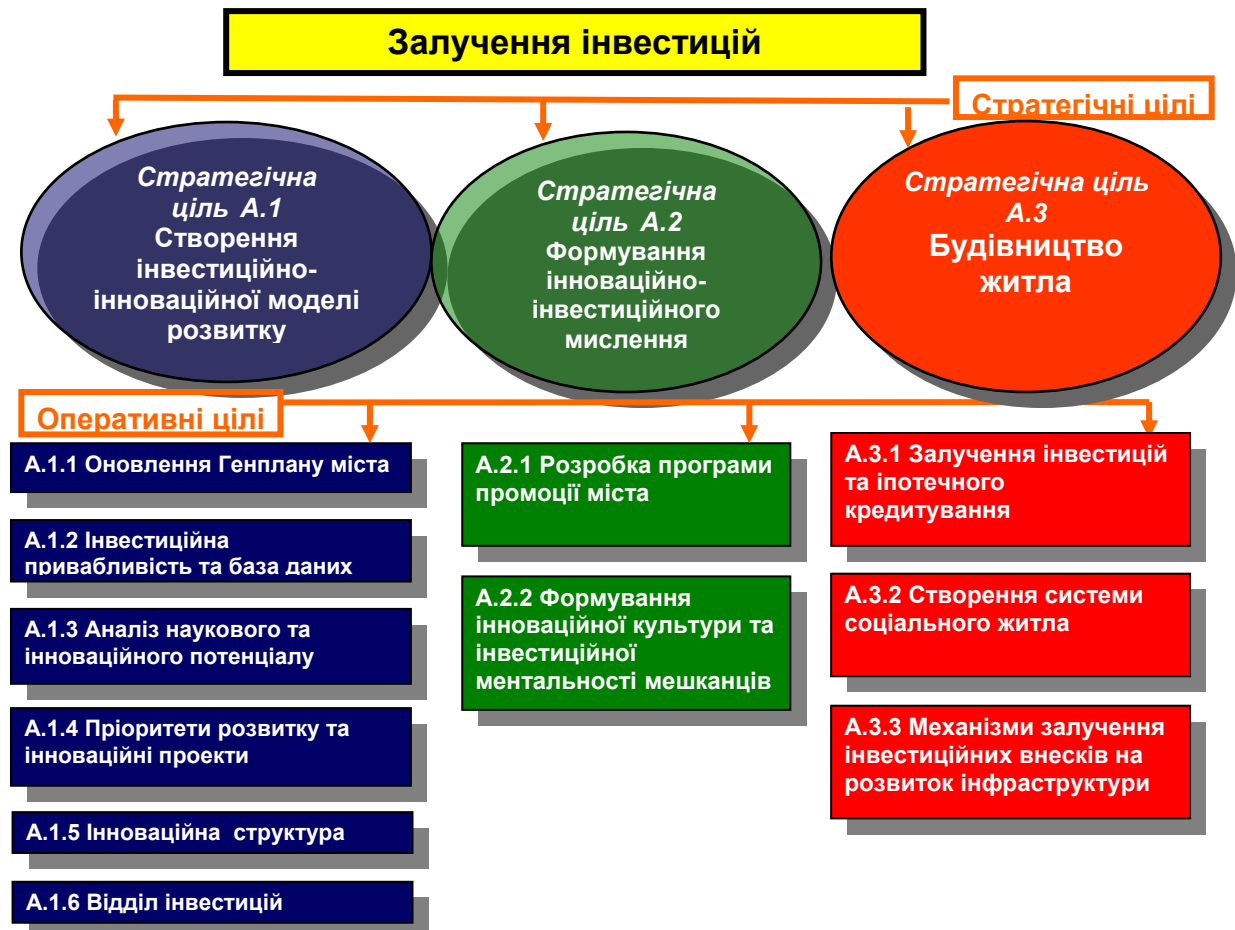
Інвестиції в приваблення туристів не завжди приносять негайні результати. Щоб туристична галузь запрацювала, необхідно вдатися не лише до процесу планування, в якому враховуються людські, економічні, екологічні та інфраструктурні чинники. Крім того, місто повинно запропонувати туристам цілий спектр побутових зручностей. Первомайськ може досягти успіху в розвитку туризму, тільки якщо проведе інвентаризацію своїх ресурсів, зважить усі «за» і «проти», сформулює маркетинговий план – і вийде на ринок зі своїми активами як агресивний гравець. Крім того, слід врахувати і організаційний аспект. Щоб реалізувати ці честолюбні наміри варто у структурі виконавчих органів ради створити невеличкий підрозділ (принаймні з двох осіб), який би постійно займався даним питанням.

Реконструкція старих та будівництво нових готелів, закладів громадського харчування, центрів масового відпочинку та дозвілля дозволить суттєво збільшити кількість робочих місць та доходів до бюджету міста. Такі зміни, перш

за все, можуть відбутися в разі приходу зовнішніх інвесторів.

Первомайську слід врахувати ці позиції при розробці оновленої версії Генерального плану. Місту варто найближчим часом завершити юридичні формальності пов'язані із затвердженням його меж та встановленням їх у натурі.

План дій А

Стратегічна ціль

А.1. Створення інвестиційно-інноваційної моделі розвитку

Оперативні цілі:

А.1.1. Оновлення Генплану міста та встановлення меж міста

Міська рада та її виконавчі органи / управління містобудування та архітектури та будівництва, управління земельних ресурсів здійснюють коригування та затвердження Генерального плану міста

А.1.1.1. Прийняти рішення міської ради про необхідність розробки нового або актуалізацію діючого Генерального плану, затвердити технічне завдання

- A.1.1.2. Прийняти Правила забудови м. Первомайська
- A.1.1.3. У встановленому порядку визначити організацію – розробника Генплану
- A.1.1.4. Укласти угоду з виконавцем робіт
- A.1.1.5. Затвердити Генплан рішенням міської ради
- A.1.1.6. Провести роботу по затвердженню меж міста

Відповідальні: Міська рада та її виконавчі органи, управління містобудування та архітектури, управління земельних ресурсів

A.1.2. Покращення інвестиційної привабливості комунального майна та створення електронної бази даних про інвестиційні майданчики та промислове майно

Відділ комунальної власності, відділ екології та управління земельних ресурсів проводять повну інвентаризацію землі та будівель, звертаючи основну увагу на об'єкти нерухомості, що придатні для ведення бізнесу та вкладення інвестицій

- A.1.2.1. Оновити карт матеріали міста масштабом 1:2000
- A.1.2.2. Провести повну інвентаризацію землі, споруд та приміщень. Оновити грошову оцінку землі
- A.1.2.3. Розробити програму покращення інвестиційної привабливості комунального майна
- A.1.2.4. Створити базу даних наявних ресурсів та об'єктів, придатних для інвестування (земля, споруди та приміщення)
- A.1.2.5. Створити базу даних комунікацій
- A.1.2.6. Оновити веб-сторінку міської ради
- A.1.2.7. Налагодити систему оновлення інформації про інвестиційні майданчики та промислове майно та забезпечити доступ до неї через мережу Інтернет
- A.1.2.8. Розробити плани детальної забудови відповідних кварталів

Відповідальні: міська рада, відділ комунальної власності, управління ЖКГ, управління земельних ресурсів

A.1.3. Аналіз наукового та інноваційного потенціалу промислово-економічного комплексу та малого і середнього бізнесу

Міська рада, управління економіки разом з об'єднаннями підприємців та бізнес спільнотою, навчальними закладами міста проводять аналіз інноваційного та наукового потенціалу, наявного серед підприємств та МСП міста

- A.1.3.1. Провести широке обговорення з діловими колами, представниками МСП стосовно наявності інноваційного та наукового потенціалу
- A.1.3.2. Створити базу даних інноваційного та наукового потенціалу міста

A.1.3.3. Розробити систему стимулювання розвитку інноваційного та наукового потенціалу міста

A.1.3.4. Створити дорадчий орган при міській раді з використання місцевого наукового та інноваційного потенціалу

A.1.3.5. Запровадити практику проведення регулярних робочих зустрічей (круглих столів) між виробничим та науково-дослідницьким секторами (презентація наукових розробок та розгляд можливостей впровадження їх у виробництво)

Відповідальні: міська рада, управління економіки

A.1.4. Формування пріоритетних напрямків розвитку інноваційних програм по підприємствам, розробка інноваційних проектів

Міська рада, управління економіки разом з об'єднаннями підприємців розробляють пріоритетні напрямки розвитку бізнесу та програму стимулювання запровадження інноваційних програм на існуючих підприємствах міста та залучення нових інноваційних проектів

A.1.4.1. Розробити пріоритетні програми розвитку бізнесу міста

A.1.4.2. Розробити програму стимулювання запровадження інноваційної діяльності (інноваційних програм)

A.1.4.3. Розробити план заходів залучення нових інноваційних проектів

A.1.4.4. Запропонувати систему стимулів та заохочень для винахідників і науковців в сфері досліджень в пріоритетних сферах для інвестування.

Відповідальні: міська рада, заступник міського голови, управління економіки

A.1.5. Створення інноваційної структури (бізнес інкубатор, інноваційний центр)

Міська рада, управління економіки має створити умови для належного функціонування інноваційної інфраструктури в місті

A.1.5.1. Розробити проектне завдання на створення бізнес-інкубатора та інноваційного центру

A.1.5.2. Розробити і затвердити положення і регламент роботи бізнес-інкубатора та інноваційного центру. Визначення організації-провайдера

A.1.5.3. Вирішити питання про виділення земельної ділянки та/або приміщення для бізнес-інкубатора та інноваційного центру

A.1.5.4. Початок роботи, укладення угод з першими клієнтами – підприємствами-початківцями

Відповідальні: міська рада, управління економіки

A.1.6. Створення відділу муніципальних інвестицій

Міська рада вносить необхідні зміни і доповнення до «Положення про управління економіки» в частині створення відділу муніципальних інвестицій

A.1.6.1. Внести необхідні зміни і доповнення до «Положення про управління економіки»

A.1.6.2. Затвердити нові функціональні обов'язки та підібрати персонал

A.1.6.3. Забезпечити приміщення та обладнання

A.1.6.4. Розробити програму навчання працівників управління економіки для виконання нових функцій

Відповідальні: Міська рада

Стратегічна ціль

А.2. Формування інноваційно - інвестиційного мислення мешканців

Оперативні цілі:

А.2.1. Розробка програми промоції міста

Виконавчі органи міської ради спільно з навчальними закладами міста та представниками бізнесу готують загальнодоступну інформацію про інвестиційні бізнес можливості міста та формують пакет рекламних матеріалів для інвестора на кількох іноземних мовах. Інформація також розміщується на сайті

A.2.1.1. Підготувати зміст та розробити макети промоційних матеріалів (графіка, форма)

A.2.1.2. Затвердити макети промоційних матеріалів та бюджет на їх виготовлення (буклети, диски, брошури, тощо) чи розміщення на сайтах

A.2.1.3. Виготовити промоційні матеріали, розмістити їх на відповідних веб-сайтах та забезпечити оновлення цієї інформації

A.2.1.4. Оновлювати інформацію на веб-сайті та презентаційні матеріали

A.2.1.5. Проводити форуми, ярмарки, виставки, фестивалі

Відповідальні: Міська рада, об'єднання підприємців, ВУЗи

А.2.2. Формування інноваційної культури та інвестиційної ментальності мешканців

З ініціативи міської ради створюється консультативна рада, котра консолідує зусилля інтелектуальної та бізнесової еліти міста, представників громадських організацій, навчальних закладів, незалежних експертів та консультантів для формування інвестиційної політики у місті та поширення знань серед мешканців, особливо молоді

та юнацтва щодо формування інноваційної культури та інвестиційної ментальності мешканців

A.2.2.1. Створити консультаційну раду при міському голові з питань інвестиційної політики

A.2.2.2. Запровадити цикли теле- та радіо- програм на місцевих каналах та публікацій у друкованих ЗМІ з питань формування інноваційної культури населення та інвестиційної ментальності населення

A.2.2.3. Розробити програму консультування населення та поширення знань серед мешканців. У навчальному курсі економіки для учнів старших класів запровадити короткий факультативний блок (спецкурс) з основ підприємництва та інвестиційного менеджменту

A.2.2.4. Провести цикл семінарів та круглих столів (у першу чергу в навчальних закладах)

A.2.2.5. Розмістити в ЗМІ матеріали, підготовлені Консультаційною радою

Відповідальні: міська рада, консультаційна рада

Стратегічна ціль

А.3. Будівництво житла

Оперативні цілі:

А.3.1. залучення інвестицій та іпотечного кредитування в будівництво житла

Міська рада, її виконавчі органи у співпраці з Асоціацією міст України та громад вивчає досвід та запроваджує в Первомайську кращі практики в сфері міст залучення інвестицій та іпотечного кредитування в будівництво житла

A.3.1.1. Вивчити досвід інших міст та стану ринку житла у місті

A.3.1.2. Розробити Положення про інвестиції у сферу житлового будівництва та реконструкції житла

A.3.1.3. Провести ряд круглих столів та переговорів з потенційними інвесторами та іпотечними установами

A.3.1.4. Запровадити програму будівництва житла на основі принципів іпотечного кредитування

Відповідальні: міська рада, відділ комунальної власності обліку, управління економіки

А.3.2. Створення системи соціального житла

Міська рада та її виконавчі органи розробляють концепцію реалізації положень концепції Державної програми "Соціальне житло" та Закону України „Про житловий фонд соціального призначення”

А.3.2.1. Вивчити та проаналізувати положення Програми та Закону, заходів розроблених Миколаївською ОДА, направлених на їх реалізацію

А.3.2.2. Розробити механізми впровадження положень Програми та Закону у Первомайську

А.3.2.3. Провести консультації з Міністерством регіонального розвитку та будівництва, обласною адміністрацією

А.3.2.4. Завершити формування переліку сімей, котрі претендують на отримання соціального житла

А.3.2.5. Підготувати та подати пропозиції для внесення необхідних змін та доповнень до законодавчої бази через Асоціацію міст України та громад, політичні партії

Відповідальні: міська рада, перший заступник міського голови

А.3.3. Запровадження механізмів залучення інвестиційних внесків на розвиток комунальної інфраструктури

Міська рада, управління економіки, відділ комунальної власності, вивчає досвід інших міст в питанні залучення інвестиційних внесків на розвиток комунальної інфраструктури та запроваджує даний механізм у м. Первомайську

А.3.2.1. Вивчити досвід інших міст України у цій сфері

А.3.2.2. Розробити нормативний документ, котрий визначатиме умови залучення інвестиційних внесків на розвиток комунальної інфраструктури (врахувати положення п.А.3.1.3.)

А.3.2.3. Прийняти нормативний акт та забезпечити його реалізацію

Відповідальні: міська рада, управління економіки, відділ комунальної власності

Критичне питання В. РОЗВИТОК МАЛОГО І СЕРЕДЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Розвиток малого і середнього підприємництва залежить від великої кількості різноманітних факторів. Одними із найважливіших факторів, що впливають на розвиток підприємництва, є, зокрема, місцевий бізнес-клімат та інфраструктура бізнесу. В основі успішної стратегії економічного розвитку лежить такий бізнес-клімат, який не «тільки» сприяє залученню інвестицій, що створюють нові робочі місця, але й утримує в місті існуючі підприємства, заохочує появу нових підприємців.

Часто бізнес-клімат міста є результатом стосунків між міською владою та бізнесовою спільнотою. Тому цей клімат можна поліпшити, здійснюючи більш дієву комунікацію між двома згаданими сторонами та інформуючи сектор приватного бізнесу шляхом проведення регулярних зустрічей між підприємцями та представниками влади, створення інформаційно-консультативної служби для підприємців, створення сучасної інформаційної системи. Така система може включати дво- або тривимірну цифрову модель міста, розроблену на основі ГІС-технологій, з усією необхідною інформацією про ділянки, тверду інфраструктуру, проектні обмеження, власність тощо. Як перший крок у цьому напрямку варто рекомендувати модернізацію веб-сайту міста.

Доступність будівель, виробничих та офісних приміщень є надзвичайно важливою для підтримки малих і середніх підприємств. Збільшення відкритості місцевої влади при відчуженні комунального нерухомого майна, наприклад, шляхом проведення відкритих аукціонів могло б сприяти зростанню частки малого та середнього бізнесу в структурі міської економіки.

Часто міські ради плануючи розвивати малий і середній бізнес розробляють довготермінові програми його підтримки. Ці програми встановлюють пріоритети розвитку та фінансово-економічні інструменти підтримки тих чи інших сфер.

Великою новою «нішею» для розвитку малого і середнього підприємництва є сфери туризму та послуг. Відомо, що туризм є однією з найбільш динамічних і конкурентних галузей. Якщо місто хоче «потрапити на мапу», бути включеним до туристських маршрутів, воно має запропонувати цілий ряд нових послуг. Місту варто шукати свою особливу «родзинку» на туристичному ринку.

Первомайськ має доволі вигідне географічне положення, знаходячись на автотрасі Київ-Крим міг би використати потужний транзитний ресурс. До того ж місто фактично оточене територією мальовничого Національного ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя». Чудові краєвиди Бузьких порогів та каньйонів могли б стати непоганою принадою для туристів. Однак, нерозвиненість туристичної інфраструктури сьогодні не дозволяє використати цю перевагу. Саме малий бізнес міг би взяти на себе її створення. Швидше за все, сфера сімейного літнього відпочинкового туризму є не тим напрямком, який мав би розвиватись найбільш активно у Первомайську, адже дуже важко переорієнтувати існуючі туристичні потоки, що базуються на стереотипних принципах. До того ж, пропозиція у цьому сегменті є дуже великою і конкурувати з традиційними центрами сімейно-літнього туризму Первомайськ швидше за все не зможе. Але, створення можливостей для «екстремального туризму», «уїкенд

туризму», занять спортом на відкритому повітрі можуть привабити вітчизняних і закордонних клієнтів, які шукають нові місця для відвідування. Саме природній фактор (наявність річкових порогів) сприяє розвитку рафтингу. Можливо розвивати інші напрямки екстремального туризму. Така орієнтація дозволить також уникнути основної проблеми розвитку галузі «сімейного відпочинкового туризму на морі» - його сезонності.

Пошук нових, творчих підходів до перетворення міста й території, що його оточує, на популярне місце відпочинку для чітко визначених груп споживачів на ринку туристських послуг вимагає спільних зусиль місцевої влади (як міської, так і районної) і галузі туризму.

Але туризм може мати й зворотний бік. Серед різноманітних видів діяльності з економічного розвитку ця діяльність є найбільш ризиковою. Хоча туризм створює багато сприятливих можливостей для працевлаштування, більшість з таких робочих місць не вимагають високої кваліфікації, не забезпечують високої заробітної плати і фактично не залишають місця для професійного зростання. Ці робочі місця можуть не задовольнити потребу території в підвищенні рівня зайнятості. Крім того громади, в економіці яких туризм займає вагоме місце, мусять шукати компроміс між потребами постійних мешканців і сезонних відвідувачів.

Слід також взяти до уваги додаткове навантаження на комунальні служби, яке можуть створити туристи – прибирання, вивезення сміття, паркування, громадський транспорт, охорона правопорядку.

Звичайно, доведеться докласти значних зусиль для проведення відповідної рекламно-промоційної роботи та створення відповідного іміджу.

План дій В

Стратегічна ціль

В.1. Створення умов для покращення бізнес-клімату

Оперативні цілі:

В.1.1. Створення інформаційної бази даних (ГІС, тарифи на комун послуги, вартість дозвільних процедур, наявність сировини)

Міська рада забезпечує створення сучасної інформаційної системи, цифрової моделі міста з усією необхідною інформацією про ділянки, інфраструктуру, проектні обмеження, власність, вартість комунальних послуг та дозвільних процедур, наявну сировинну базу, яка разом з іншою бізнес-орієнтованою інформацією стане доступною для громади на веб-сайті міської ради

V.1.1.1. Створити структуровану кабельну систему міської ради з локальною мережею

V.1.1.2. Розробити технічне завдання на створення геоінформаційної системи

V.1.1.3. На основі конкурсного відбору визначити організацію розробника ГІС м. Первомайська

V.1.1.4. Провести збір даних та внести необхідну інформацію в електронну базу даних

V.1.1.5. Забезпечити адміністрування системи та актуалізацію інформації

V.1.1.6. Розмістити на веб-сайті міста електронну карту міста (в «розвантаженому» вигляді)

Відповідальні: міська рада, управління економіки, управління містобудування та архітектури, управління земельних ресурсів

В.1.2. Сприяння ефективному використанню підготовлених кадрів

Міська рада, центр зайнятості спільно з навчальними закладами міста різних рівнів акредитації, із залученням бізнес структур створюють систему ефективного використання підготовлених кадрів

V.1.2.1. Сформувати базу даних попиту і пропозиції на ринку праці

V.1.2.2. Удосконалити систему перепідготовки кадрів, максимально залучивши ресурси навчальних закладів та підприємств міста

V.1.2.3. Використовувати варіативну частину спецкурсу «Моя кар'єра» в середніх школах

V.1.2.4. Запровадити механізми заохочення працевлаштування молодих спеціалістів

V.1.2.5. Забезпечити постійне інформування громадськості про стан ринку праці

V.1.2.6. Сприяти створенню нових робочих місць шляхом надання дотацій роботодавцям малого та середнього бізнесу для працевлаштування безробітних

Відповідальні: Міська рада, центр зайнятості, управління економіки, управління освіти

В.1.3. Формування громадської думки щодо престижності роботи в малому та середньому бізнесі

Центр зайнятості спільно з управлінням освіти, навчальними закладами міста різних рівнів акредитації, із залученням бізнес структур впроваджують просвітницьку кампанію щодо формування громадської думки щодо престижності роботи в МСП

В.1.3.1. Розробити план просвітницької кампанії

В.1.3.2. Запровадити в школах факультативний курс – «Підприємництво» та забезпечити проведення професіографічних зустрічей з школярами

В.1.3.3. Запровадити програми з перепідготовки кадрів для роботи в МСП

В.1.3.4. Укласти угоди з суб'єктами господарювання щодо залучення їх до профорієнтаційної роботи

В.1.3.5. Впровадити проведення комп'ютерного тестування майбутніх підприємців щодо виявлення професійних здібностей і навичок

Відповідальні: Центр зайнятості, управління економіки, управління освіти

В.1.4. Спрощення дозвільних процедур

Міська рада та виконавчий комітет спільно з дозвільними установами в межах своєї компетенції переглядають управлінські процедури з метою спрощення і прискорення процесу проходження дозвільних процедур підприємствами і громадянами

В.1.4.1. Проаналізувати нормативно-правові акти та алгоритми існуючих управлінських процедур, що стосуються отримання дозволів

В.1.4.2. Розробити прозорі та прості процедури отримання дозволів і провести їх обговорення з представниками бізнесу

В.1.4.3. Створити при Єдиному дозвільному центрі (ЄДЦ) «бібліотеку-каталог управлінських алгоритмів та процедур»

В.1.4.4. Розширити перелік процедур, якими займатиметься ЄДЦ

В.1.4.5. Підготувати систему управління містом до сертифікації згідно з нормами ISO 9002

Відповідальні: міська рада, управління економіки, дозвільні установи

В.1.5. Забезпечення виконання програми розвитку МСП

Міська рада, управління економіки забезпечує виконання положень програми розвитку МСП, регулярно звітує перед громадськістю про хід її виконання

В.1.5.1. Розмежувати функції серед працівників виконавчих органів щодо реалізації положень програми

В.1.5.2. Створити громадський експертного комітету по контролю за виконанням програми та внесення ним пропозицій та доповнень до неї

В.1.5.3. Провести щорічні публічні звіти по виконанню програми, публікувати звіти у ЗМІ

Відповідальні: міська рада, управління економіки

Стратегічна ціль

В.2. Розвиток туризму

Оперативні цілі:

В.2.1. Стимулювання створення нових робочих місць

Міська рада визначає розвиток туризму, як один із пріоритетних напрямків розвитку міста, спільно з районною та обласною владою стимулює розвиток та відкриття нових туристичних об'єктів та інфраструктури внаслідок чого створюються нові робочі місця (оперативна ціль В.2.1. реалізовується в координації з стратегічною ціллю В.3)

В. 2.1.1. Випустити відеофільм про місто Первомайськ

В.2.1.2. Розробити та випустити компакт-диск «Місто трьох держав-Первомайськ»

Відповідальні: міська рада, управління економіки, управління культури, відділ молоді та спорту, центр зайнятості

В.2.2. Розвиток Туристичної інфраструктури

Міська рада, управління економіки, орган захисту прав споживачів, центр зайнятості проводять моніторинг на предмет забезпеченості мешканців міста та туристів закладами громадського харчування, рівнем обслуговування закладів, котрі функціонують та сприяє розвитку та покращенню обслуговування цих закладів

В.2.2.1. Сформувати базу даних наявних закладів громадського харчування та скласти рейтинг рівня обслуговування

В.2.2.2. Стимулювати розвиток (кількісний, якісний) мережі готельно-ресторанного бізнесу, зокрема зважаючи на транзитний характер міста створити мережу мотелів та закладів швидкого харчування

В.2.2.3. Організувати та провести тренінги для персоналу стосовно

якості обслуговування відвідувачів

V.2.2.4. Забезпечити контроль за якістю обслуговування

V.2.2.5. Створити інформаційний центр

Відповідальні: міська рада, управління економіки, товариство захисту прав споживачів, центр зайнятості, Первомайський факультет ХДУ харчування та торгівлі

V.2.3. Створення нових розважальних та туристичних продуктів

Міська рада попередньо дослідивши наявний потенціал, провівши обговорення із громадою міста ініціює створення (із залученням суб'єктів господарювання) нових розважальних та туристичних продуктів

V.2.3.1. Модернізувати існуючі та розпочати будівництво нових центрів відпочинку молоді, спортивно-оздоровчих закладів

V.2.3.2. Розробити технічну документацію та розпочати будівництво і благоустрій набережної

V.2.3.3. Підготувати пакет документів щодо резервування земельної ділянки та/або безособового її виділення для створення приватної зони відпочинку

V.2.3.4. Започаткувати проведення щорічних фестивалів

V.2.3.5. Провести інформаційну кампанію щодо переваг та необхідності розвитку Зеленого туризму

Відповідальні: міська рада, управління економіки, управління культури, управління містобудування та архітектури, управління земельних ресурсів,

Стратегічна ціль

V.3. Розробка системи співпраці між владою та бізнесом

Оперативні цілі:

V.3.1. Фінансово-кредитна підтримка малого і середнього бізнесу

Міська рада та її виконавчі органи спільно з фінансово-кредитними установами започатковують та розвивають сучасні фінансово-кредитні механізми (інструменти), які забезпечують сприятливі умови для здійснення фінансово-господарської діяльності малих і середніх підприємств

V.3.1.1. Створити (удосконалити) систему фінансово-кредитних гарантій та механізму здешевлення кредитних ресурсів зі сторони міської влади для підтримки малого і середнього підприємництва

V.3.1.2. Впровадити гнучку політику преференцій щодо орендної плати та місцевих податків і зборів для пріоритетних видів

підприємницької діяльності

В.3.1.3. Запровадити муніципальні замовлення (на конкурсних засадах) для надання соціально-значимих послуг територіальній громаді

В.3.1.4. Сприяти утворенню кредитних спілок та їх залучення до реалізації загальноміських проектів (розповсюдження інформації, виділення для них приміщень)

Відповідальні: міська рада, управління економіки, фінансове управління

В.3.2. Матеріальне забезпечення становлення і розвитку бізнесу

Міська рада та її виконавчі органи спільно з інституціями ринкової інфраструктури створюють умови для формування матеріальної бази та матеріально-технічного забезпечення суб'єктів господарювання

В.3.2.1. Розробити регуляторні акти, котрі регулюватимуть питання надання на конкурентних засадах в оренду об'єктів нерухомості та їх приватизації

В.3.2.2. Впровадити елементи муніципальної логістики (матеріальні, інформаційні та фінансові потоки на принципах логістики)

В.3.2.3 Провести круглих столів, громадських слухань на теми, актуальні для бізнесу, з метою захисту прав та лобювання їхніх інтересів

В.3.2.4 Реалізувати заходи програми налагодження бізнес-мережі: організація неформальних зустрічей, створення бізнес-клубів, запровадження обміну інформацією, промоція бізнесів та бізнес-можливостей тощо

Відповідальні: Міська рада, управління економіки

Критичне питання С. РОЗВИТОК КОМУНАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Термін «інфраструктура» описує комплекс технічних засобів, необхідних для надання основних послуг місту. Як правило, інфраструктура включає системи водопостачання і водовідведення, очисні споруди, системи енерго-, тепло- і газопостачання, автошляхи, системи зв'язку і громадський транспорт. Технічне обслуговування, підвищення якості та ефективності надання комунальних послуг вимагає інвестицій, проте обмежені фінансові ресурси як у місцевому, так і в державному бюджеті не дозволяють швидко покращити ситуацію. Можливим рішенням цієї проблеми є ретельна підготовка проектів для зовнішнього фінансування, чітке визначення пріоритетів або визначення послуг, які мають бути приватизовані, для залучення фінансово міцних інвесторів.

Якість комунальної інфраструктури має безпосередній вплив на якість життя – важливий чинник не тільки для самих мешканців міста, але й для місцевих роботодавців та зовнішніх інвесторів.

Адекватна комунальна інфраструктура є необхідною умовою розвитку житлового будівництва. Навіть якби Первомайськ не страждав від нестачі помешкань, якості існуючого житлового фонду, стану застарілих мереж - комунальна інфраструктура все одно вимагала б суттєвого покращення, адже розвиток економіки міста повинен «іти в ногу» з розвитком комунальної інфраструктури, адже «провали» у цій сфері несуть не тільки незручності для мешканців, а й суттєві збитки для підприємців і, очевидно, міського бюджету.

Можна також очікувати, що зростання купівельної спроможності мешканців і зацікавленість менеджерів і висококваліфікованих працівників місцевих підприємств у проживанні в цьому місті найближчим часом викличе зростання попиту на житло підвищеної комфортності. Що у свою чергу призведе до ще більшого навантаження на комунальну інфраструктуру. Це слід врахувати при розробці нового Генплану міста.

Зважаючи на надзвичайно низьку дохідність міських комунальних підприємств місто мало б розробити ряд дієвих Програм, направлених на підвищення їх енергоефективності. Хоч Первомайськ активно використовує гідроенергію, варто вивчити і спробувати запровадити наявний у багатьох містах Європи та Америки досвід залучення приватного капіталу в розвиток нетрадиційної енергетики (вітрової, сонячної та біохімічної). Саме існуюча сьогодні проблема з утилізацією сміття дозволяє говорити про перспективу використання біогазу, що утворюється у результаті його захоронення.

Очевидно, розпочати слід з глибокого аудиту діяльності комунальних підприємств та вивчення питання можливої приватизації деяких комунальних послуг, як наприклад вивезення і сортування сміття. Цей крок міг би стати початком для проектування і будівництва міського сміттєпереробного заводу, теплову енергію від якого можна було б використовувати для нагріву води, а електричну – для освітлення вулиць міста.

У той же час не слід мати ілюзій, що лише покращення ефективності роботи комунальних підприємств дозволить суттєво вплинути на ситуацію в комунальній сфері міста де знос основних засобів сягає критичних величин.

Виважена тарифна політика, залучення інвестицій (особливо у енергоощадні технології), залучення на ринок малого бізнесу, пошук зовнішніх фінансових ресурсів, випуск місцевих цінних паперів – ось кроки, що мають бути зроблені найближчим часом. У якій пропорції ці фактори будуть задіяні – прерогатива міської ради. Як варіант, можливо спробувати використати передбачений Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» механізм самооподаткування населення, однак, зважаючи на порівняно низький життєвий рівень більшості мешканців та патерналістську ментальність це зробити успішно у найближчі роки навряд чи вдасться.

Активний пошук зовнішніх фінансових ресурсів через системну роботу з різними грантодавцями, фондами, проектами і т.д. може дати позитивний результат, але щоб цим займатись слід вирішити ряд організаційних і логістичних питань, знайти кваліфікованих виконавців.

Не варто покладати значні сподівання на швидке покращення ситуації у комунальній сфері лише за рахунок фінансування заходів з його модернізації за рахунок міського бюджету, адже відомо, що кошти, які скеровуються на цю галузь та її розвиток з так званого «другого кошика» і, зокрема бюджету розвитку. У свою чергу, основним джерелом доходів, що формують бюджет розвитку більшості міст України є кошти, що отримуються внаслідок відчуження комунального майна (в основному: земля, споруди), а цей ресурс є небезмежний. До того ж, Первомайськ продає землю доволі низькими темпами та за невисокою вартістю і сподіватись на різке збільшення доходів у найближчий час можна лише гіпотетично. Місцеві податки і збори також можуть стати джерелом ресурсів для покращення ситуації з фінансуванням комунальної сфери, однак навряд чи найближчим часом Первомайську, навіть якщо суттєво покращити ефективність їх збору вдасться отримати значні ресурси. Швидше за все, лише прийняті на державному рівні зміни до законодавства, зокрема Бюджетного (перерозподіл коштів між центральним і місцевим рівнями влади) та Податкового кодексів (наприклад, з введенням податку на нерухомість), а також суттєве зменшення кредитних ставок у банківських установах дозволять суттєво покращити ситуацію у цій галузі.

З метою виділення додаткових інвестиційних субвенцій та дотацій місту слід активніше працювати із регіональними та центральними органами влади. Зокрема, одним з таких проектів могло б стати будівництво напівкільцевого автодорожнього обходу міста. Такий проект, очевидно, є дуже капіталомістким, оскільки вимагатиме будівництва ряду мостів та гідротехнічних споруд, і місто не має шансів його реалізувати без допомоги обласної та державної скарбниці.

Ми відзначали, що належна комунальна інфраструктура є одним з ключових аспектів покращення якості життя мешканців, але поза увагою не можна залишити також і житлове господарство міста. Тут без глибоких реформ, які мають заторкнути систему обслуговування житла та ментально-психологічне відношення мешканців до цього питання – не обійтись. Активне сприяння створенню ОСББ, підвищення рівня конкуренції на ринку надання послуг з обслуговування житла, залучення в цей сектор малого бізнесу, системна промоційна робота з громадою міста - це саме ті кроки, які слід зробити у першу чергу.

План дій С

Стратегічна ціль

С.1. Забезпечення реалізації програми реформування комунального господарства міста

Оперативні цілі:

С.1.1. Створення єдиного розрахунково-інформаційного центру

Міська рада, управління ЖКГ, управління економіки створюють єдиний розрахунково-інформаційний центр головною метою діяльності якого є покращення збору платежів від населення за спожиті комунальні послуги та створення служби інформування населення

С.1.1.1. Вивчити досвід інших міст України. Підготувати та прийняти рішення про створення розрахунково-інформаційного центру м. Первомайська

С.1.1.2. Розробити технічне завдання та програмне забезпечення

С.1.1.3. Розробити регламент роботи центру

С.1.1.4. Забезпечити підбір та навчання працівників, створення баз даних

С.1.1.5. Укласти договори про відкриття пунктів прийому платежів від населення

- C.1.1.6. Забезпечити промоцію діяльності розрахунково-інформаційного центру м. Первомайська
- C.1.1.7. Запровадити мобільний теле-банкінг та Інтернет-банкінг

Відповідальні: міська рада, управління економіки, управління ЖКГ

C.1.2. Зниження собівартості послуг ЖКГ, запровадження енергозберігаючих технологій

Міська рада переглядає та оптимізує витрати комунальних підприємств і тарифи на комунальні послуги, особливо для бюджетних установ. Виконавчі органи ради розробляють Програму підвищення енергоефективності, енергоощадності та альтернативної енергетики, забезпечують її промоцію та впровадження

- C.1.2.1. Провести аудит тарифів
- C.1.2.2. Затвердити перелік послуг, що перебувають у структурі плати за утримання житла
- C.1.2.3. Провести роз'яснювальну роботу серед населення. Винести питання на громадські слухання (витримати регуляторні процедури)
- C.1.2.4. Ознайомитись з кращим досвідом міст України та світу у цій галузі
- C.1.2.5. Провести аудит комунальних підприємств та енергоаудит в установах бюджетної сфери
- C.1.2.6. Визначити (відповідно до вимог законодавства) організацію – розробника Програми
- C.1.2.7. Підготувати та ухвалити проект рішення міськради про зміну тарифів, що передбачає корекцію тарифів при зміні цін складових, які формують їхню структуру
- C.1.2.8. Забезпечити промоцію та впровадження Програми

Відповідальні: міська рада, управління економіки, управління ЖКГ (співпраця з Спілкою енергоощадних міст України, Асоціацією міст України та громад)

C.1.3. Залучення нових джерел фінансування

Міська рада спільно з комунальними підприємствами розробляє системний підхід до визначення і залучення зовнішніх фінансових ресурсів

- C.1.3.1. Вивчити досвід інших міст України у сфері фандрейзінгу
- C.1.3.2. Створити робочу групу з розробки програми залучення фінансових ресурсів (гранти донорських організацій, публічно-приватні партнерства, кошти держпрограм, кошти державних капітальних вкладень, позики, самооподаткування і т.п.)
- C.1.3.3. Ввести до штатного розкладу посаду спеціаліста з фандрейзінгу

Відповідальні: міська рада, управління економіки, управління ЖКГ, комунальні підприємства

С.1.4. Оптимізація схеми теплозабезпечення та розвиток мережі водопостачання

Міська рада та її виконавчі органи вживають ряд заходів для оптимізації схеми теплозабезпечення та покращення роботи та технічного обслуговування місцевої системи водопостачання

- С.1.4.1. Провести аудит мережі (із залученням зовнішніх експертів)
- С.1.4.2. Розробити робочий графік та здійснення модернізації системи теплозабезпечення
- С.1.4.3. Замовити проектну документацію на комплексну модернізацію системи теплозабезпечення та розвиток мережі водопостачання
- С.1.4.4. Організувати роботи щодо здійснення модернізації та розвитку мереж за рахунок інвестиційних складових тарифів, коштів державних та міжнародних фондів, концесії

Відповідальні: міська рада, управління економіки, управління ЖКГ, Комунальні підприємства

С.1.5. Будівництво сміттєпереробного заводу та полігону твердих побутових відходів

Міська рада та її виконавчі органи вживають ряд заходів для пошуку інвестора під будівництво сміттєпереробного заводу та відкриття нового полігону твердих побутових відходів

- С.1.5.1. Провести аудит галузі, розробити бізнес-план та визначити ділянку під будівництво сміттєпереробного заводу та зони сортування
- С.1.5.2. Підготувати пакет документів щодо резервування земельної ділянки та/або безособового її виділення для будівництво сміттєпереробного заводу
- С.1.5.3. Провести переговори з сусідніми територіальними громадами на предмет резервування земельної ділянки для відкриття нового полігону твердих побутових відходів
- С.1.5.4. Виготовити проектну документацію
- С.1.5.5. Запровадити роздільний збір ТПВ
- С.1.5.6. Відкрити новий полігон твердих побутових відходів та сміттєпереробний завод

Відповідальні: міська рада, управління економіки, управління ЖКГ

С.1.6. Відновлення вуличного освітлення міста

Управління ЖКГ, комунальні служби міста впроваджують програму відновлення та модернізації вуличного освітлення із застосуванням енергозберігаючих технологій

С.1.6.1. Розробити та прийняти програму відновлення та модернізації вуличного освітлення з використанням енергоощадних ламп та двотарифного обліку електроенергії

С.1.6.2. Визначити черговість модернізації ліній і розробити бізнес-план цих заходів

С.1.6.3. При необхідності залучити кредитні кошти для реалізації проекту

С.1.6.4. Виконати розроблений план відновлення та модернізації ліній освітлення

Відповідальні: управління ЖКГ, комунальні підприємства

С.1.7. Покращення стану доріг (будівництво обвідної дороги)

Виконавчі органи міської ради проводять аудит (вивчення стану) доріг, формують паспорти вулиць і розробляють програму утримання та ремонту міських доріг

С.1.7.1. Створити робочу групу, що розробить програму утримання та ремонту доріг

С.1.7.2. Провести аудит доріг

С.1.7.3. Розробити паспорти доріг (вулиць, провулків і т.п.)

С.1.7.4. Підготувати річний та перспективний план поточного та капітальних ремонтів вулиць

С.1.7.5. Розробити та впровадити нову транспортну схему руху транспортних засобів у місті з врахуванням технічних параметрів дорожнього покриття кожної вулиці. Встановити необхідні дорожні знаки

С.1.7.6. Лобіювати будівництво нової обвідної дороги

Відповідальні: управління ЖКГ, комунальні підприємства

Стратегічна ціль

С.2. Реформування сфери утримання та експлуатації житлового фонду

Оперативні цілі:

С.2.1. Запровадження нових форм обслуговування житлового фонду

Міська рада, управління ЖКГ, експлуатаційні контори розробляють та впроваджують програму обслуговування житлового фонду через залучення на ринок приватного бізнесу та створення ОСББ

С.2.1.1. Вивчити досвід інших міст України

С.2.1.2. Провести промоційну кампанію із залучення СМП до системи обслуговування житлового фонду міста

С.2.1.3. Залучити МСП до системи обслуговування житлового фонду міста

С.2.1.4. Розробити механізми зацікавлення мешканців будинків, які бажають створити товариства співвласників (встановлення домофонів, ремонт сходових кліток, встановлення пристрою регулювання температури теплоносія на елеваторному вузлі і т.п.)

С.2.1.5. Провести промоційну кампанію серед населення стосовно активізації створення ОСББ

С.2.1.6. Створити в складі управління ЖКГ консультативний відділ або ввести у штатний розпис управління посаду спеціаліста з питань створення ОСББ

Відповідальні: Міська рада, управління ЖКГ, ЖЕКи

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ

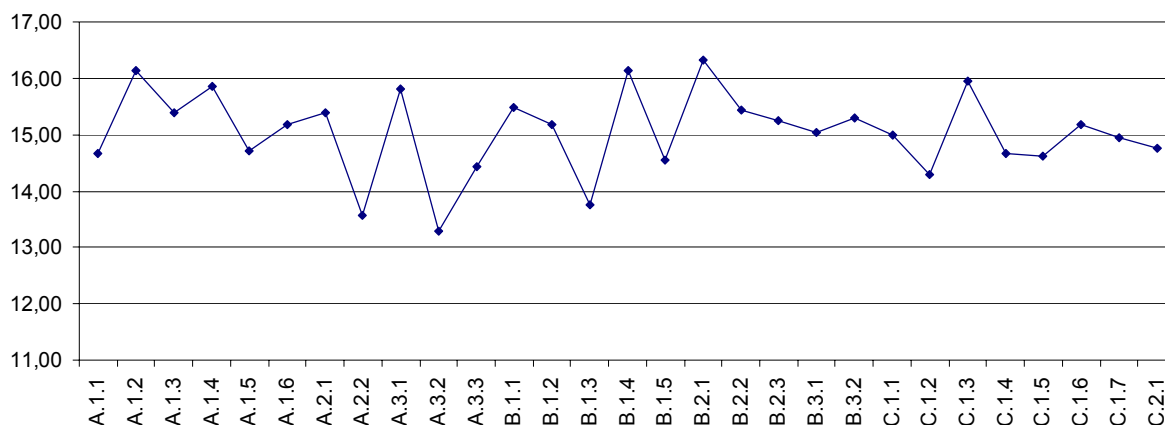
На засіданні Комітету стратегічного планування, яке відбулося 14 червня 2007 р., члени ЕК Первомайська визначали пріоритетність оперативних цілей трьох планів дій: 1) залучення інвестицій; 2) розвиток малого і середнього підприємництва; 3) розвиток комунальної інфраструктури.

Мета визначення пріоритетів – створити довгостроковий довідковий документ, який допоможе групі, що буде відповідати за управління впровадженням Стратегічного плану, і керівництву міста оптимально розподілити обмежені людські та фінансові ресурси, що виділятимуться на реалізацію 29 оперативних цілей плану. ЕК дійшов висновку, що всі оперативні цілі є важливими для майбутнього Первомайська, є складниками нових напрямів, накреслених Стратегічним планом.

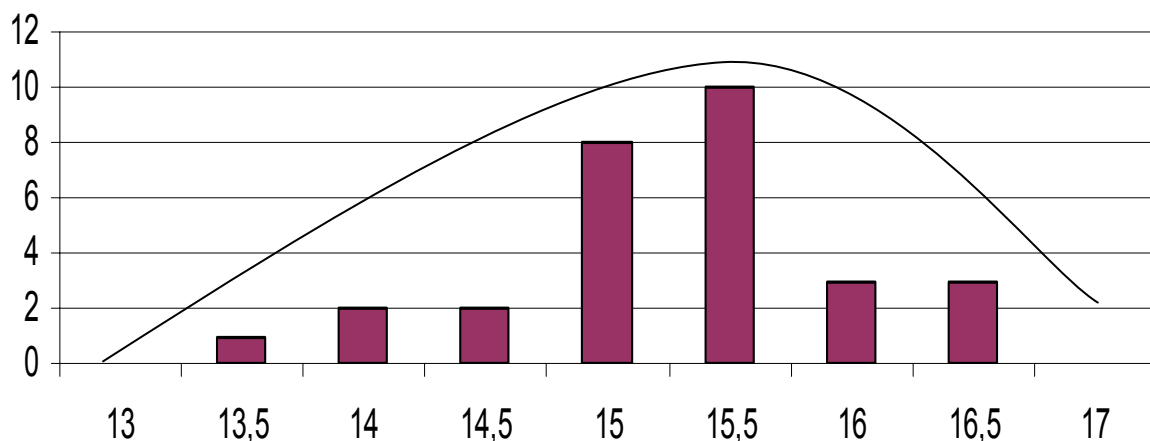
Проте зовнішні умови не залишатимуться незмінними, і для тих, хто відповідатиме за впровадження, буде незайвим знати, як члени ЕК розуміли відносну важливість проектів плану в час його прийняття. Тому членам комітету запропонували оцінити 29 оперативних цілей за такими критеріями: вплив на стратегічну ціль, здійсненність (оцінка за цим критерієм мала подвійну вагу), строки, вплив на інвестиції та робочі місця, участь приватного сектора, сумісність з іншими оперативними цілями. У визначенні пріоритетів брав участь 21 член ЕК.

Основні результати визначення пріоритетів:

- На графіку 1 показані бали, набрані окремими проектами, а на графіку 2 – розподіл проектів за кількістю набраних балів (з кроком 0,5). Як можна побачити, оцінки розподілилися нерівномірно. Зокрема, значна кількість проектів мають високий бал. Найбільша кількість проектів мають бал 15,5.
- Найвищі оцінки у сукупності отримали оперативні цілі з критичного питання (плану дій) «Розвиток малого і середнього підприємництва» (середній бал – 15,25), а за ними – оперативні цілі з плану «Залучення інвестицій» (14,95) та «Розвиток комунальної інфраструктури» (14,93). Практично усі оперативні цілі (окрім двох) оцінили як реалістичні (бал за здійсненність близько 3,00).

Графік 1. Оцінки окремих проектів

Графік 2. Розподіл проектів з кроком 0,5 бала

- Серед стратегічних цілей плану найвищий рейтинг (15,67) у В.2 (Розвиток туризму) та А.1 (Створення інвестиційно-інноваційної моделі розвитку) – 15,32. На третьому місці цілі В.3. (Розробка системи співпраці між владою та бізнесом) – 15,17. Імовірно, ці стратегічні цілі найбільшою мірою відповідають потребам місцевої економіки, бізнесу, підприємців, і демонструють значення, яке Експертний комітет надає підтримці створенню життєво важливих бізнес-та інвестиційного середовищ, що, на думку членів ЕК, стане основою для майбутнього економічного зростання Первомайська.
- Найбільш рейтинговими проектами (оперативними цілями) всього стратегічного плану є такі три: В.2.1 «Стимулювання створення нових робочих місць» (16,33) – відзначимо, що дана ціль виконується в координації з двома високо рейтинговими цілями В.3.1 та В.3.2; дві цілі: А.1.2 «Покращення інвестиційної привабливості комунального майна та створення електронної бази даних про інвестиційні майданчики та промислове майно» та В.1.4. «Спрощення дозвільних процедур» набрали однакову кількість балів – по 16,14. Особливістю вищенаведених найбільш рейтингових проектів стратегічного плану є те, що більшість з них виконуються з мінімальною участю приватного сектора. У той же час вони суттєво впливають на інвестиції та робочі місця. Ці цілі демонструють високий рівень сумісності з іншими.
- Практично всі цілі отримали високі рейтинги через їх значний вплив на інвестиції та нові робочі місця. Очевидним виглядає, що саме малий та середній бізнес створить найбільше робочих місць, якщо місто буде зацікавлене розвитком туристичної сфери. Ці проекти демонструють високий рівень «здійсненності» і передбачають високий рівень участі МСП.
- Проекти плану дій з комунальної інфраструктури отримали дещо нижчі бали, адже ці проекти порівняно є дуже дорогими і тривалими, що зменшує шанси на їх очікуване впровадження.

Нижче подається копія форми оцінки, в якій загальні середні бали, отримані, кожною оперативною ціллю, наводяться в колонці «Разом». Жовтим кольором помічені найвищі оцінки за кожним окремим критерієм.

Стратегічний план економічного розвитку м. Первомайськ

		Проект / Оперативна ціль	Вплив на стратегічну ціль (1 - 3)	Здійсненність (0 - 6)	Строки (1 - 3)	Вплив на інвестиції та робочі місця (1 - 3)	Участь приватного сектора (1 - 3)	Сумісність з іншими операт. цілями (0 - 3)	РАЗОМ (0 - 21)
1	A.1.1	Створення Генплану міста	2,90	3,33	1,81	2,48	1,33	2,81	14,67
2	A.1.2	Покращення інвестиційної привабливості комунального майна та створення електронної бази даних	2,81	3,86	2,33	2,67	1,62	2,86	16,14
3	A.1.3	Аналіз наукового та інноваційного потенціалу бізнесу	2,62	3,62	2,29	2,43	1,71	2,71	15,38
4	A.1.4	Формування пріоритетних напрямків розвитку інноваційних програм по підприємствам, розробка інноваційних проектів	2,71	3,95	2,38	2,48	1,71	2,62	15,86
5	A.1.5	Створення інноваційної структури (бізнес інкубатор, інноваційний центр)	2,38	3,52	2,33	2,10	1,90	2,48	14,71
6	A.1.6	Створення відділду муніципальних інвестицій	2,57	3,57	2,19	2,52	1,67	2,65	15,17
7	A.2.1	Розробка програми промоції міста	2,48	4,05	2,00	2,43	1,81	2,62	15,38
8	A.2.2	Формування інноваційної культури населення та інвестиційної ментальності населення	2,57	2,81	1,67	2,19	1,90	2,43	13,57
9	A.3.1	Вивчення досвіду інших міст щодо будівництва житла	2,71	4,14	2,33	2,14	1,81	2,67	15,81
10	A.3.2	Співпраця з Міністерством регіонального розвитку та будівництва щодо соціального житла"	2,29	3,24	1,95	2,05	1,62	2,14	13,29
11	A.3.3	Механізми залучення інвестиційних внесків на розвиток	2,48	3,29	1,95	2,24	1,95	2,52	14,43
12	B.1.1	Створення інформаційної бази даних (ГІС, тарифи на комун. послуги, вартість дозвільних процедур і т.д.)	2,62	4,14	2,29	2,24	1,43	2,76	15,48
13	B.1.2	Ефективне використання підготовлених кадрів	2,62	3,81	1,76	2,38	1,86	2,76	15,19
14	B.1.3	Підвищення іміджу роботи в малому та середньому бізнесі	2,29	3,38	1,81	2,10	1,90	2,29	13,76
15	B.1.4	Спрощення дозвільних процедур	2,86	4,10	2,48	2,38	1,62	2,71	16,14
16	B.1.5	Забезпечення виконання програми розвитку МСП	2,50	3,45	2,10	2,25	1,80	2,45	14,55
17	B.2.1	Створення нових робочих місць	2,67	4,19	1,95	2,52	2,33	2,67	16,33
18	B.2.2	Розвиток мережі громадського харчування	2,05	4,33	2,24	2,19	2,38	2,24	15,43
19	B.2.3	Створення нових розважальних та туристичних продуктів	2,57	3,33	1,81	2,52	2,38	2,62	15,24
20	B.3.1	Фінансово-кредитна підтримка малого і середнього бізнесу	2,71	3,19	2,14	2,52	1,86	2,62	15,05
21	B.3.2	Матеріальне забезпечення становлення і розвитку бізнесу	2,81	3,05	1,90	2,67	2,10	2,76	15,29
22	C.1.1	Створення єдиного розрахункового-інформаційого центру	2,76	3,95	2,43	1,81	1,76	2,29	15,00
23	C.1.2	Зниження собівартості послуг ЖКГ, енергозбереження	2,95	3,00	2,14	2,14	1,52	2,52	14,29
24	C.1.3	Залучення нових джерел фінансування	2,76	3,95	2,38	2,14	2,00	2,71	15,95
25	C.1.4	Оптимізація схеми тепло- та водопостачання	2,86	3,43	2,10	2,14	1,67	2,48	14,67
26	C.1.5	Будівництво сміттєпереробного заводу та полігону ТПВ	2,71	2,76	1,76	2,71	2,05	2,62	14,62
27	C.1.6	Відновлення вуличного освітлення міста	2,71	4,00	2,43	2,05	1,71	2,29	15,19
28	C.1.7	Покращення стану доріг (будівництво обвідної дороги)	2,90	3,71	2,24	2,14	1,62	2,33	14,95
29	C.2.1	Нові форми обслуговування житлового фонду	2,71	3,43	2,05	2,14	1,95	2,48	14,76

УПРАВЛІННЯ ВПРОВАДЖЕННЯМ

РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Із самого початку роботи зі стратегічного планування в Первомайську підкреслювалась важливість етапу реалізації Стратегічного плану та моніторингу його впровадження. Успіх цієї роботи буде вимірюватись позитивними економічними та іншими змінами, що стануть наслідком виконання передбачених планом проектів – оперативних цілей – і реалізації його стратегічних цілей.

Першим кроком на шляху реалізації Стратегічного плану буде його прийняття міською радою. Вкрай важливо забезпечити політичну волю до запровадження змін, а також людські та фінансові ресурси, необхідні для виконання всіх проектів, передбачених оперативними цілями плану.

Щоб гарантувати реалістичність і здійсненність плану, над його розробкою працювало близько 40 лідерів громади – представників бізнесу, органів місцевого самоврядування, промислових підприємств, культурних та освітніх закладів тощо. Динамічний процес роботи в Експертному комітеті (ЕК) і робочих групах посилив ентузіазм учасників процесу, що створює чудову основу для підтримки впровадження програми.

Відповідальність за моніторинг упровадження буде покладена на Комітет з управління впровадженням (КУВ), який складатиметься з найбільш активних членів ЕК, наприклад, таких осіб: голова ЕК, заступники міського голови, начальник управління економіки, керівник відділу економічного розвитку, інших зацікавлених осіб, що здебільшого представляють підприємців міста. Таким чином, КУВ за своїм складом стане продовженням публічно-приватного партнерства, яке уможливило процес стратегічного планування – і зміцнилось упродовж останніх місяців спільної роботи.

КУВ здійснюватиме моніторинг якості виконання завдань, дотримання графіку зустрічаючись щоквартально для оцінки виконання завдань кожної з 29 оперативних цілей, передбачених стратегічним планом. Підтримку діяльності КУВ забезпечуватимуть працівники управління економіки

Стратегічний план є «живим документом». Його зроблено не з каменю, і він може коригуватися у міру зміни обставин. Тому члени КУВ, а також всі мешканці Первомайська, причетні до згаданої роботи, повинні стежити за тим, щоб стратегічні й оперативні цілі, завдання плану залишалися доречними та актуальними – і реалізовувалися. За рік ЕК збереться знову, щоб оцінити досягнуті результати і – за необхідності – розглянути можливі зміни до Стратегічного плану. Очевидно, ці пропозиції доцільно винести на розгляд міської ради та при потребі внести необхідні зміни до плану.

Важливо, щоб міська рада принаймні раз на рік розглядала питання про хід виконання Стратегічного плану економічного розвитку.

Додатки

Примітка. Додатки включають:

- Додаток А Склад експертного комітету
- Додаток В Проектні листки (на 30 стор.)
- Додаток С Профіль громади (на 44 стор.)
- Додаток D Звіт про результати опитування підприємців Первомайська (на 19 стор.)

Примітка 2. Додатки В, С, D – видані окремо

Додаток А

**СКЛАД ЕКСПЕРТНОГО КОМІТЕТУ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**

Сичова Євгенівна	Ірина	Голова Експертного Комітету: міський голова
Плохута Валерій Євгенович		Заступники голови Експертного Комітету: перший заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради
Малішевський Дмитро Петрович		заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради по промисловості, зв'язку та розвитку підприємницької діяльності
Бушилова Ірина Володимирівна		Секретар Експертного Комітету: головний спеціаліст відділу економіки та державної реєстрації управління економіки міської ради
Бойко Володимир Григорович		Члени Експертного Комітету: член виконкому, директор парку культури та відпочинку ім. Петровського;
Борцова Інна Леонідівна		приватний підприємець (за узгодженням);
Вонберг Віктор Робертович		директор Первомайського міськрайонного центру зайнятості населення (за узгодженням);
Горбенко Анатолій Степанович		голова Первомайської міської громадської організації „Демократичні ініціативи” (за узгодженням);
Гоцул Віталій Євгенович		директор Первомайської філії КІРУЕ, депутат міської ради (за узгодженням);
Дромашко Григорівна	Людмила	депутат міської ради, заступник голови правління ВАТ „Завод „Фрегат” (за узгодженням);
Дирдін Євген Михайлович		голова правління, генеральний директор АТЗТ „Санта Україна”, депутат обласної ради (за узгодженням);
Завадська Валентина Григорівна		начальник відділу економіки та державної реєстрації управління економіки міської ради
Клещов Миколайович	Андрій	фізична особа – підприємець (за узгодженням);
Колесніченко Ольга Анатоліївна		заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради, начальник управління праці та соціального захисту населення міської ради;

Лебединець Олександр Дмитрович		начальник управління з питань зв'язків з громадськістю міської ради;
Люткевич Іван Григорович		начальник Первомайського управління земельних ресурсів (за узгодженням);
Маношин Олександр Петрович		начальник управління житлово-комунального господарства міської ради;
Мезенцева Андріївна	Ірина	секретар міської ради;
Мещеряков Вікторович	Сергій	начальник управління містобудування та архітектури міської ради;
Мосякін Василь Олександрович		підприємець, депутат міської ради, голова постійної комісії з питань регулювання земельних відносин та містобудування (за узгодженням);
Некрасенко Костянтин Анатолійович		головний лікар центральної міської багатoproфільної лікарні (за узгодженням);;
Олішевська Вікторівна	Наталія	начальник управління культури міської ради;
Остапенко Миколаївна	Інна	начальник Первомайської об'єднаної державної податкової інспекції;
Остапенко Феліксівна	Галина	начальник управління освіти міської ради;
Поноченко Анатолій Вікторович		начальник Первомайського відділення МОД „Райффанзен Банк Аваль” (за узгодженням);
Попов В'ячеслав Сергійович		приватний підприємець, голова Первомайського осередку партії „Наша Україна” (за узгодженням);
Попок Васильович	Валентин	експерт-консультант з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування (за узгодженням);
Прокопенко Михайлович	Віктор	голова правління ЗАТ „МКК” (за узгодженням);
Ткачук Якович	Валерій	член міської організації Комуністичної партії України (за узгодженням);
Товста Павлівна	Наталія	заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради по охороні здоров'я та гуманітарних питаннях;
Тягнирядно Миколайович	Олексій	голова міської організації „Спілки підприємців м. Первомайська”, керівник ТОВ „Ельф” (за узгодженням);
Сорока Анатоліївна	Наталія	голова громадської організації „Громадськість Миколаївщини за економічний і соціальний розвиток” (за узгодженням);
Сотський Вікторович	Ігор	член партії „Наша Україна”, депутат міської ради, приватний підприємець (за узгодженням);

Співак Леонід Сергійович	співзасновник газети ТВ „Всесвіт”, заступник директора ЗАТ ТКМ „Всесвіт”, депутат міської ради (за узгодженням);
Шматков Олександр Васильович	директор ЗАТ „Кедр” (за узгодженням);
Шугуров Сергій Миколайович	начальник фінансового управління міської ради;
Шурко Сергій Васильович	директор комунального підприємства „Міський водоканал”, депутат міської ради (за узгодженням)